

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Н.О. Лоханова

_____ (підпис)

«___» _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Організаційно-методичні засади обліку, контролю та аналізу
розрахунків з дебіторами і кредиторами
(на прикладі ТОВ «Позавідомча охорона»)»
(назва теми)

Виконавець:

Студент обліково-економічного
факультету

Тейбаш Владислав Валерійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., ст.викл.

(науковий ступінь, вчене звання)

Яцунська Олеся Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В ТЕОРЕТИЧНОМУ АСПЕКТІ.....	7
1.1. Характеристика, оцінка та класифікація дебіторської і кредиторської заборгованості.....	7
1.2. Нормативно-законодавче і внутрішнє регулювання обліку розрахунків з дебіторами та кредиторами.....	13
1.3. Облік зобов'язань підприємства у міжнародній практиці.....	17
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ І КРЕДИТОРАМИ НА ТОВ «ПОЗАВІДОМЧА ОХОРОНА»	25
2.1. Економічна характеристика діяльності та аналіз фінансового стану ТОВ «Позавідомча охорона».....	25
2.2. Особливості обліку розрахунків з дебіторами та кредиторами на досліджуваному підприємстві.....	34
2.3. Особливості контролю розрахункових операцій та напрями вдосконалення діючої системи обліку і внутрішнього контролю на підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона».....	43
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ТА КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ НА ТОВ «ПОЗАВІДОМЧА ОХОРОНА».....	53
3.1. Аналіз динаміки складу та структури дебіторської та кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства....	53

3.2. Аналіз стану та оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості на ТОВ «Позавідомча охорона».....	59
3.3. Моделювання процесу ефективності управління коштами у розрахунках на ТОВ «Позавідомча охорона».....	66
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ.....	76
Список використаних джерел.....	83
Додатки.....	91

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі ринкових перетворень української економіки одним із ймовірних шляхів зміцнення фінансового становища будь-якого підприємства є облік, аналіз і контроль за фактичним станом розрахункових операцій, динамікою дебіторської та кредиторської заборгованості, виявлення фактів навмисного спотворення облікових даних суб'єктами господарювання. При цьому важливого значення набувають питання законності виникнення та списання дебіторської і кредиторської заборгованості, документальної обґрунтованості та правильності відображення у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності розрахунків з дебіторами і кредиторами.

Дебіторська та кредиторська заборгованість виступають важливим джерелом формування фінансів на підприємстві, а також впливають на діяльність кожної підпорядкованої структури за способами розрахунків та платежів.

Загальні положення методології й організації обліку та контролю розрахунків з дебіторами і кредиторами висвітлено у працях таких зарубіжних авторів як А. Велш Глен, Г. Деніел Шорт, Б. Нідлз, Я. В. Соколов, Е. С. Хендріксен, Л. І. Хоружій, а також вітчизняних вчених – М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Ю. А. Кузьмінський, М. Ф. Огійчук, Л. К. Сук, В. О. Шевчук тощо.

Існуючі методологічні засади, як і практика організації бухгалтерського обліку розрахунків, не використовують можливостей підсилення позитивного впливу обліку і контролю за дотриманням розрахунково-платіжної дисципліни суб'єктів підприємницької діяльності. Тому одним із напрямів вирішення проблеми ефективного управління розрахунками є виявлення адекватних їхній сутності класифікаційних ознак, розробка науково-обґрунтованої системи їх обліку. Поряд з тим, додаткового осмислення потребує низка питань, пов'язаних із зростанням ролі розрахунків як важливішого об'єкта обліку:

питання обліку договірних зобов'язань і прав; створення умов поліпшення облікової інформації та приведення її у відповідність до потреб зовнішніх й внутрішніх користувачів [46, с. 116].

Все це вплинуло на обрання теми даного магістерського дослідження і свідчить про її актуальність.

Мета дослідження. Метою магістерського дослідження є вивчення теоретичних і практичних основ обліку, контролю та аналізу розрахунків з дебіторами і кредиторами, також розробка шляхів удосконалення діючої системи управління розрахунками на досліджуваному підприємстві.

Завдання дослідження. З поставленої мети випливають такі задачі даної дипломної роботи:

- охарактеризувати поняття «дебіторська заборгованість» та «кредиторська заборгованість»;
- вивчити особливості оцінки та класифікації дебіторської і кредиторської заборгованості, а також нормативно-законодавчого і внутрішнього регулювання обліку розрахунків з дебіторами та кредиторами;
- описати теоретичні та методичні аспекти обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами;
- вивчити облік зобов'язань підприємства у міжнародній практиці;
- вивчити організаційно-правову характеристику ТОВ «Позавідомча охорона»;
- розглянути організацію бухгалтерського обліку розрахункових операцій на ТОВ «Позавідомча охорона»;
- провести аналіз стану та оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- побудувати модель, на основі якої можливо надати рекомендації щодо поліпшення ефективності управління коштами у розрахунках на ТОВ «Позавідомча охорона»;

- дослідити особливості контролю розрахункових операцій на підприємстві та розробити напрямки вдосконалення діючої системи обліку і внутрішнього контролю на ТОВ «Позавідомча охорона».

Об’єктом дослідження є організація обліку, контролю та аналізу розрахунків з дебіторами і кредиторами на підприємствах України.

Предметом дослідження є теоретичні, практичні та організаційні питання обліку, внутрішнього контролю та аналізу розрахунків з дебіторами і кредиторами на ТОВ «Позавідомча охорона».

Методи дослідження. У процесі написання даної дипломної роботи магістра використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Серед загальнонаукових слід відокремити аналіз і синтез, індукція і дедукція, а серед спеціальних – (безпосереднє спостереження, опитування, групування, розрахунок відносних і середніх величин, графічний метод, порівняння, економіко-математичне моделювання, прогнозування тощо.

У якості **інформаційної бази дослідження в роботі** були законодавчо-нормативні акти, МСФЗ, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інструкції, методичні вказівки, інструкції, збірники наукових праць, підручники, інформація з друкованих та електронних періодичних видань, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет.

Практичні дані для проведення магістерського дослідження було отримано безпосередньо з бухгалтерських документів ТОВ «Позавідомча охорона» щодо обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження і темою кваліфікаційної роботи автором прийнято участь у конференції та надруковано тези доповіді на тему: «Деякі питання оцінки та класифікації дебіторської і кредиторської заборгованості» (Одеса, 2018).

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного магістерського дослідження можна зробити такі загальні висновки.

Від оперативності та правильності поданої інформації про стан розрахунків з дебіторами і кредиторами залежить своєчасність вжиття заходів щодо погашення дебіторської і кредиторської заборгованостей підприємства. Саме правильна організація обліку потребує суворого дотримання фінансової дисципліни, вчасної оплати боргів за зобов'язаннями і забезпечення своєчасного одержання коштів за реалізовану продукцію та надані послуги.

1. У першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто теоретичні основи обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами, зокрема характеристика, оцінка та класифікація дебіторської і кредиторської заборгованості, нормативно-законодавче і внутрішнє регулювання обліку розрахункових операцій, а також зосереджено увагу на особливостях обліку зобов'язань підприємства за МСФЗ. Так, встановлено, що дебіторська і кредиторська заборгованість неоднорідні за своїм складом та мають специфіку системи відносин. Від правильної класифікації залежить не тільки порядок їх обліку, а й ефективність управління. Визначаючи заборгованість як систему економічних відносин, елементи поточних активів і поточних пасивів, які у своєму русі відображають єдиний процес кругообігу фінансових коштів і є взаємозалежними об'єктами управління, її групують за різними напрямками: за об'єктами, за суб'єктами, за місцем виникнення щодо підприємства, за строками погашення, за чинниками виникнення, за тривалістю взаємин із контрагентами, за ймовірністю повернення тощо.

2. У роботі досліджено структуру підпорядкованості нормативно-законодавчих документів щодо регулювання бухгалтерського обліку та оподаткування розрахунків з дебіторами і кредиторами на підприємствах України. Встановлено, що ведення бухгалтерського обліку з метою складання фінансової, статистичної та податкової звітності на кожному підприємстві

здійснюється на підставі нормативно-правових документів, що розробляються органами з регулювання питань обліку і звітності на загальнодержавному рівні. Це дає змогу бухгалтерії підприємства вести бухгалтерський облік і складати звітність за єдиними принципами й формою і таким чином забезпечувати порівнянність облікової інформації.

3. Окремо було вивчено міжнародну практику обліку зобов'язань, зокрема встановлено, що визнання кредиторської заборгованості, її класифікація та оцінка за МСФЗ потребує від бухгалтера підвищеної уваги. Це обумовлено тим, що зобов'язання підприємства перед різними сторонніми особами регулюються достатньо великою кількістю міжнародних стандартів зі складною термінологією. При цьому така термінологія часто не адаптована до українських реалій, наприклад у частині визнання заборгованості фінансовим зобов'язанням із різними підходами до оцінки, подальшого дисконтування та відображення у складі прибутків або збитків. Крім того, в системі МСФЗ бухгалтерський облік і відображення у звітності зобов'язань пов'язані з формуванням і використанням резервів.

4. Дослідження практичних аспектів обліку, контролю та економічного аналізу розрахунків з дебіторами і кредиторами відбувалося на прикладі ТОВ «Позавідомча охорона», яке вже більше 15 років функціонує на ринку послуг з охорони власності та громадян в місті Одеса та Одеській області. Предметом діяльності досліджуваного підприємства є надання послуг з охорони об'єктів всіх категорій складності і форм власності за допомогою власних пультів централізованої охорони; проектування, монтаж, наладка, експлуатаційне обслуговування і ремонт технічних систем безпеки; охорона і супровід цінних вантажів і фізичних осіб по території України, а також послуга моніторингу автотранспорту в режимі реального часу за допомогою GPS навігації; забезпечення безпеки масових заходів тощо.

ТОВ «Позавідомча охорона» знаходиться на загальній системі оподаткування у відповідності до вимог чинного законодавства, тобто є

платником ПДВ, податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб, ЄСВ. Середня кількість працівників підприємства у 2017 році – 43 чол.

5. Аналіз фінансового стану показав, що як на кінець 2016 року, так і на кінець 2017 року ТОВ «Позавідомча охорона» було фінансово стійке. Проте на кінець 2017 року, його фінансова стійкість знизилась, що підтверджується негативною динамікою коефіцієнтів автономії та маневреності власного капіталу.

У 2017 році порівняно з 2016 роком відбулися наступні тенденції у зміні платоспроможності ТОВ «Позавідомча охорона». Коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився з 0,84 до 0,17. Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс з 0,98 до 1,92, а коефіцієнт загальної ліквідності зменшився з 2,57 до 1,93. Отже, ТОВ «Позавідомча охорона» визнано платоспроможним за коефіцієнтами швидкої та загальної ліквідності. Зазначимо, що на кінець 2017 року таке різке зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності (з 0,84 до 0,17) є, на нашу думку, обґрунтованим.

6. У результаті магістерського дослідження нами було встановлено, що в цілому система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами і кредиторами на ТОВ «Позавідомча охорона» функціонує добре, проте слід констатувати наявність деяких помилок та зауважень до організації облікової роботи підприємства:

– В обліку підприємства використовується нетипова та невірна кореспонденція рахунків Д 903 К 377 для відображення отриманих послуг від різних постачальників і підрядників, пов'язаних з основною охоронною діяльністю, тобто не використовується рахунок 23, на якому повинна калькулюватись собівартість наданих послуг.

– Не використовується рахунок 63, а усі розрахунки з постачальниками і підрядниками ведуться на рахунку 3772, про що свідчить відсутність даних за рахунком 63 і аналітичні дані за рахунком 377. Це викривляє дані бухгалтерського обліку щодо відображення інформації про дебіторську і кредиторську заборгованість у фінансовій звітності.

– Відсутній наказ про облікову політику облікова політика як внутрішній розпорядчий документ, що містить сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Цей факт грубо порушує Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», зокрема його п. 5 ст. 8.

– В обліку розрахунків з працівниками підприємства щодо заробітної плати встановлено невірне її нарахування. Так, при нарахуванні зарплати основним виробничим працівникам (охоронникам) дебетується рахунок 903, минаючи рахунок 23, а при нарахування збутовому персоналу також дебетується рахунок 903. Таке облікове відображення повністю суперечить прийнятій на законодавчому рівні методиці обліку витрат, що призводить до неможливості достовірного розрахунку собівартості наданих послуг з охорони, перекручення групування витрат у фінансовій звітності тощо. До того ж дана помилка призводить і до невірного відображення в обліку нарахування ЄСВ від зарплати охоронників та збутового персоналу проводкою Д 903 К 651.

– На ТОВ «Позавідомча охорона» не проводяться інвентаризації, у тому числі розрахунків, що негативно впливає на стан заборгованості, управління нею, а також на достовірність показників фінансової звітності.

– На досліджуваному підприємстві не створюється резерв сумнівних боргів, що порушує принцип обачності в системі бухгалтерського обліку.

7. З метою усунення виявлених недоліків рекомендуємо керівництву ТОВ «Позавідомча охорона» та бухгалтерії підприємства наступні рекомендації:

– виправити помилку у формуванні бухгалтерських проводок з відображення калькулювання собівартості наданих та реалізованих охоронних послуг з використанням відповідних рахунків (23 рахунку), що рекомендовано Інструкцією № 291.

– Замість рахунку 377 використовувати рахунок 63 для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-

матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги з необхідним рівнем деталізації інформації в системі аналітичного обліку.

– Створити Наказ про облікову політику підприємства та, серед іншого, передбачити в ньому окремий розділ щодо обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами згідно Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства № 635.

– виправити помилку щодо нарахування зарплати та нарахування ЄСВ від неї основному виробничому персоналу та працівникам сфери збуту. Так, використовувати при цьому відповідно рахунок 23 «Виробництво» та 93 «Витрати на збут» у кореспонденції з рахунками 66 та 65.

– Необхідно систематично проводити інвентаризацію розрахунків з дебіторами і кредиторами шляхом перевірки первинних документів, які є основою для проведення розрахунків та відображення операцій в обліку, а також шляхом звірки залишків з контрагентами. Це дозволить підтвердити достовірність інформації у фінансовій звітності щодо сум дебіторської і кредиторської заборгованості, зокрема у Балансі підприємства.

– Створювати резерв сумнівної заборгованості для підвищення достовірності бухгалтерської звітності, яка в свою чергу є основою для прийняття адекватних управлінських рішень. На ТОВ «Позавідомча охорона» резерв сумнівних боргів ми пропонуємо розраховувати методом застосування коефіцієнта сумнівності, який ґрунтується на припущенні, що тенденція неповернення боргів, яка визначається за минулий період, збережеться і надалі.

8. Основними напрямками підвищення ефективності й надійності внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами і кредиторами на досліджуваному підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона», на нашу думку, є:

- Розробка чітко сформованої організаційної структури підприємства та обліково-аналітичного підрозділу;
- Складання посадових інструкцій з метою розподілу повноважень;
- Розробка графіків чи схем документообігу;
- Постійне підвищення кваліфікації обліковими працівниками підприємства;

- Періодичний перерозподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії, матеріальне стимулювання їх праці;
- Створення умов для звірки даних між працівниками різних структурних підрозділів підприємства та в межах бухгалтерії;
- Розробка і виконання планів проведення інвентаризації розрахунків;
- Здійснення розрахункових операцій в межах чинного законодавства;
- Організація обліку господарських договорів і контролю за їх виконанням;
- Дотримання договірної та розрахунково-платіжної дисципліни.

9. Результати аналізу динаміки складу та структури розрахунків з дебіторами та кредиторами показали, що у 2017 році порівняно з 2015 роком суттєво підвищилася питома кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги. Натомість питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги істотно зменшилася. Отже, виявляється тенденція незбалансованості найбільш термінових за часом видів заборгованості.

Розрахунки свідчать про зростання питомої ваги дебіторської заборгованості зі строком погашення від 3 до 6 місяців з 3,6% на кінець 2016 року до 4% на кінець 2017 року. Зі строком погашення від 6 до 12 місяців відповідно з 68,2% до 71,6%. У 2017 році значно зменшилася інша поточна дебіторська заборгованість, більша частина якої має строк погашення до 3 місяців (відповідно 100% та 85,2% на кінець 2017 року). Це є негативною тенденцією, що потребує посилення контролю за «віковою» структурою та складом дебіторської заборгованості.

Аналіз ефективності використання коштів у розрахунках показав, що на ТОВ «Позавідомча охорона» склалася негативна тенденція до уповільнення оборотності дебіторської заборгованості: на підприємстві кошти, інвестовані в дебіторську заборгованість у 2015 році перебували в обігу 23,4 рази; у 2016 році – 20,6 рази, а у 2017 році – 8 разів.

10. За результатами побудованої економіко-математичної моделі, видно, що по мірі збільшення частки продукції, яка має значний рівень рентабельності,

але поки-що займає другорядну позицію на ринку охоронних послуг Одеського регіону – кнопки тривожного виклику, коефіцієнт співвідношення між періодом обороту дебіторської заборгованості до періоду обороту кредиторської заборгованості буде знижуватись на 0,776. По мірі збільшення чистої рентабельності реалізації охоронних послуг, коефіцієнт співвідношення між періодом обороту дебіторської заборгованості до періоду обороту кредиторської заборгованості буде знижуватись на 12,699. По мірі збільшення коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнт співвідношення між періодом обороту дебіторської заборгованості до періоду обороту кредиторської заборгованості буде зростати на 0,174.

Економічна інтерпретація побудованої регресійної моделі впливу чинників на зміну коефіцієнта співвідношення між періодом обороту дебіторської заборгованості до періоду обороту кредиторської заборгованості на ТОВ «Позавідомча охорона», дозволила надати такі рекомендації щодо поліпшення ефективності управління коштами у розрахунках:

- досліджувати регіональний ринок охоронних послуг та реалізовувати заходи щодо поліпшення конкурентної позиції досліджуваного підприємства;
- доцільно основний акцент робити на якості наданих послуг, тим більше, що статистичні дані свідчать, що така послуга як «кнопка тривожного виклику» щомісячно набуває попиту.

Таким чином, вважаємо, що практичне застосування наданих нами рекомендацій сприятиме побудові раціональної системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами і кредиторами, що є основною передумовою ефективного управління підприємством ТОВ «Позавідомча охорона».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамчук М. Ю. Бухгалтерський облік : конспект лекцій / М. Ю. Абрамчук, В. І. Лисиця, Ю. Г. Гуменна. – Суми : СумДУ, 2016. – 356 с.
2. Алієв Т. Звірка розрахунків заборгованості. Погашення заборгованості. / Т. Алієв // Збірник систематизованого законодавства «Бізнес бухгалтерія». – 2016. – № 11. – С. 16-23.
3. Атамас П. Й. Особливості обліку розрахунків з дебіторами за П(С)БО 10 / П. Й. Атамас, К. О. Ковальова // Інфраструктура ринку. – 2018. – Випуск 15. – С. 174-179.
4. Безкоровайна Л. В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці / Л. В. Безкоровайна // Ефективна економіка. – 2016. – № 12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5310>.
5. Внутрішньогосподарський контроль : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 496 с.
6. Волкова Н. А. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н. А. / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310 с.
7. Волчек Р. М. Особливості відображення дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги у фінансовій звітності за справедливою вартістю / Р. М. Волчек, Г. О. Москалюк // Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції». – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 29-31.
8. Волчек Р. М., Коляда А. Л., Нікуліна Т. М. Конспект лекцій з дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансами підприємств» для студентів-магістрантів денної форми навчання спеціальності «Облік та оподаткування». – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2016. – 62 с.

9. Герман Я. Ю. Облік дебіторської заборгованості: вітчизняний і зарубіжний досвід / Я. Ю. Герман. – Донецьк: ДонНУЕТ. – 2013. – С. 21-26.

10. Гнатенко Є. П. Нормативно-правові засади обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з покупцями та замовниками / Є. П. Гнатенко, О. С. Горячківська // Молодий вчений. – 2016. – № 10 (37). – С. 351-354.

11. Грушко В. І., Наконечна О. С., Чумаченко О. Г. Національні фінанси: Підручник. – К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 660 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finlit.online/osnovyi-finansov-ekonomika/vnutrishnya-kreditorska-zaborgovanist-59515.html>.

12. Гужел Ю. Облік заборгованості / Ю. Гужел // Практичне керівництво бібліотека «Баланс». Енциклопедія бухгалтерських проводок. – 2016. – № 10. – С. 76-81.

13. Дячук О. В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством / О. В. Дячук, В. В. Новодворська // Економічні науки. Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(3). – С. 243-251.

14. Закон України «Про бухгалтерський облік фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

15. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 2343-XII від 14.05.1992 р. (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

16. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-XII [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

17. Занько Б. Резерв сумнівних боргів: особливості обліку / Б. Занько // Вісник. Офіційно про податки. – 2016. – № 23 (883) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/9911>.

18. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженою постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.

19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 893/4186 від 21 грудня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

20. Ковова І. С. Теоретичні підходи до трактування категорії зобов'язань і кредиторської заборгованості / Ковова І. С., Зелена Л. І. // Сучасні тенденції розвитку обліку, оподаткування, аналізу і аудиту [Електронний ресурс] : зб. матеріалів Міжнар. наук. інтернет-конф., 17 листоп. 2017 р. – Київ : КНЕУ, 2017. – С. 19-20.

21. Концептуальна основа фінансової звітності, видана Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) 01.09.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009.

22. Костюнік О. В. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю на підприємствах / О. В. Костюнік, В. В. Сторожук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2017. – Випуск 27. Частина 3. – С. 113-116.

23. Куцик П. О. Внутрішній контроль розрахункових операцій в системі управління будівельним підприємством / П. О. Куцик // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2013. – Вип. 42. – С. 116-122. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2013_42_15.

24. Куцик П. О. Аналітичні аспекти управління дебіторською заборгованістю та її прогнозуванням / П. О. Куцик // Торгівля, комерція підприємництво : зб. наук. праць / [ред. кол. : В. В. Апопій, Ю. А. Дайновський, С. В. Скибінський та ін.]. – Львів : Львівська комерційна академія, 2010. – Вип. 11. – С. 234-239.

25. Кушина О. Визначення розміру резерву сумнівних боргів на основі дебіторської заборгованості / О. Кушина, В. Пархоменко // Збірник систематизованого законодавства «Бухгалтерія». Національний бухоблік. – 2017. – № 1. – С. 63-66.

26. Лісіца Т. Безнадійна заборгованість / Т. Лісіца // Вісник. Офіційно про податки. – 2018. – № 9 (961) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100007347-beznadiyna-zaborgovanist>.

27. Львова І. Заборгованість: строки та регулювання/ І. Львова // Збірник систематизованого законодавства «Бізнес бухгалтерія». – 2016. – № 11. – С. 13-15.

28. Матюха В. І. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками / В. І. Матюха, Г. В. Мисака // Молодий вчений. – 2018. – № 1 (53). – С. 930-932.

29. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджених наказом МФУ від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

30. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35146>.

31. Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/1038-mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-auditu-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2015-roku>.

32. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості : напрями удосконалення і розвитку / Г. О. Москалюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1899>.

33. Москалюк А. А. Оценка текущих обязательств согласно МСФО и П(С)БУ Украины / А. А. Москалюк // Материалы Международной научно-

практической конференция «Бухгалтерский учёт бизнесу». – Таллинн: ТЕІÜ, Фонд интеграции науки и бизнеса, 2014. – С. 33-35.

34. Мушинський В. В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід / В. В. Мушинський // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2014. – № 1 (22). – С. 263-279.

35. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено Наказом МФУ від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>.

36. Остапюк Н. Облік зобов'язань за МСФЗ / Н. Остапюк // МСФЗ. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Uchet-obyazatelstv-po-MSFO>.

37. Пашкевич М. С. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Незалежний аудиторський та внутрішньогосподарський контроль / М.С. Пашкевич, Н.Л. Шишкова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Дніпро : НГУ, 2017. – 182 с.

38. Петренко С. М. Контрольно-аналітичний механізм в управлінні бізнесом підприємства : [монографія] / С. М. Петренко, І. В. Сіменко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 232 с.

39. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ № 291 від 30.11.99 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

40. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість» затверджене наказом МФУ №237 від 8.10.1999 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.

43. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ № 148 від 29.12.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.

44. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 № 88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

45. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом МФУ від 02.09.2014 № 879. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

46. Пономаренко Н. М. Організаційно-методичні аспекти обліку розрахункових операцій підприємства / Н. М. Пономаренко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». – 2015. – Випуск 1 (45). Т. 2. – С. 116-120.

47. Сирцева С. В. Напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків із контрагентами / С. В. Сирцева, М. М. Щербак // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Випуск № 4. – С. 1001-1005.

48. Скляр Є. В. Теоретичні засади дослідження дебіторської та кредиторської заборгованостей / Є. В. Скляр, А. І. Храпливий // Молодий вчений. – 2016. – № 5 (32). – С. 153-156.

49. Тенденції на ринку охоронних послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/cena-spokojstviya-tendencii-rynka-ohrannyh-uslug-v-ukraine>

50. Фінансовий облік : конспект лекцій / укладачі: М. Ю. Абрамчук, Ю. Г. Гуменна, І. В. Тютюнник, П. М. Рубанов. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 395 с.

51. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

52. Чудовець В.В. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання в сучасних умовах [монографія] / Чудовець В.В. // Кол. авторів за ред. С. Башеєвої, І. Садовської. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2015. – С. 156-164.

53. Югас Е. Ф. Значення дебіторської та кредиторської заборгованості в умовах ринкових відносин / Е. Ф. Югас, М. В. Машика // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – № 2. – С. 201-205.

54. Юридичне оформлення договору купівлі-продажу // Дебет-Кредит. – 2014. – №30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://online.dtkk.ua/Book/%C2%AB%D0%94%D0%9A%C2%BB%20%E2%84%9630-2014.epub/navPoint-6>.

55. Якимашенко В. Операції із сумнівною та безнадійною заборгованістю // В. Якимашенко // Практичне керівництво Бібліотека Баланс. – 2016. – № 3. – С. 17-19.

56. Якимашенко В. Коригуємо резерв сумнівних боргів / В. Якимашенко // Практичне керівництво «Бібліотека Баланс». – 2016. – № 24. – С. 24-29.

57. Якубенко Ю. Л. Проблеми обліку розрахунків з дебіторами та пошук шляхів їх вирішення / Ю. Л. Якубенко, Ю. М. Треніна // Економіка і суспільство. – 2017. – № 12. – С. 727-729.

58. Яременко Л. М. Формування облікової інформації дебіторської і кредиторської заборгованості / Л. М. Яременко // Економічний вісник університету. – 2018. – Випуск № 36/1. – С. 147-154.

59. Яременко Л. М. Особливості обліку дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах / Л. М. Яременко // Економічний вісник університету: збірник наукових праць учених та аспірантів. – 2016. – Вип. 29/2. – С. 343-347.

60. Янковой О. Г. Моделирование парных зв'язків в економіці: Навч. посібник / О. Г. Янковой. – Одеса: Оптимум, 2001. – 198 с.

61. Янковой А. Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием: [учеб. пособ.] / А. Г. Янковой. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. – 250 с.

62. Яструбський М. Я. Дебіторська та кредиторська заборгованість / М. Я. Яструбський // Науковий вісник НЛТУ. – 2011. – № 21.4. – С. 276-281.

63. Fundamental concepts in liability valuation and reporting' In Brownlee and Richard E.(eds.), Corporate Financial Reporting: Text and Cases. Boston: Irwin/McGraw-Hill, 1998.

64. Kovanic P. The economics of information (mathematical gnostics for data analysis) / Pavel Kovanic, Marcel B. Humber. – Prague: Free Software Foundation, 2009.– 704 p.

ДОДАТКИ